

EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÁ PREDSTAVITEĽKA
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 8. 5. 2019
JOIN(2019) 7 final

SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Osobitná administratívna oblasť Macao: výročná správa za rok 2018

SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
OSOBITNÁ ADMINISTRATÍVNA OBLASŤ MACAO: VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2018

Zhrnutie

Od odovzdania Macaa Čínskej ľudovej republike v roku 1999 Európska únia (ďalej len „EÚ“) a jej členské štáty pozorne sledujú politický a hospodársky vývoj v Osobitnej administratívnej oblasti (ďalej len „OAO“) Macao podľa zásady „jedna krajina, dva systémy“. EÚ zastáva politiku „jednej Číny“ a podporuje zásadu „jedna krajina, dva systémy“ a jej vykonávanie.

Táto výročná správa o vývoji v Macau sa vydáva v súlade so záväzkom prijatým voči Európskemu parlamentu v roku 1997.

Zásada „jedna krajina, dva systémy“ fungovala aj v roku 2018 dobre, z čoho mala prospech OAO Macao, Čína ako celok i medzinárodné spoločenstvo.

Dodržiava sa princíp právneho štátu a nezávislosť súdnictva, ako sa ukazuje v prípade súdnych konaní proti opozičnému poslancovi Sulu Souovi. Vo všeobecnosti sa dodržiavajú ľudské práva a základné slobody.

Hoci macajský základný zákon chráni občianske slobody, politická opozícia je slabá a hlas občianskej spoločnosti je málo počuť. Základný zákon ani iné legislatívne akty nestanovujú možnosť usporiadať všeobecné voľby. EÚ však nabáda orgány Macaa, aby zabezpečili väčšiu účasť občanov na voľbách najvyššieho výkonného predstaviteľa OAO a na voľbách do zákonodarného zhromaždenia. To by zvýšilo ich legitimitu, podporu verejnosti a posilnilo správu vecí verejných.

V roku 2018 dostalo Macao v rámci všeobecného pravidelného preskúmania situácie v Číne, ktoré sa konalo v novembri v Ženeve, dve odporúčania: jedno týkajúce sa ochrany migrujúcich pracovníkov a druhé v súvislosti s diskrimináciou LGBTI skupín. Znepokojujúcim problémom naďalej zostáva obchodovanie s ľuďmi.

V roku 2018 macajské orgány podnikli alebo vyhlásili niekoľko iniciatív s cieľom posilniť národnú bezpečnosť, čím sa politika OAO priblížila k názorom kontinentálnej Číny: zákonodarné zhromaždenie schválilo novelu zákona, podľa ktorej zahraniční sudcovia nesmú rozhodovať o otázkach národnej bezpečnosti, schválilo tiež zákon o národnej hymne a oznámilo plánované zmeny zákonov o národnej bezpečnosti.

Napriek obavám z narastajúcej autocenzúry macajské médiá naďalej vyjadrovali širokú škálu názorov.

Macajskému hospodárstvu sa v roku 2018 darilo a zaznamenalo výrazný rast vďaka odvetviu hazardných hier a cestovného ruchu, veľmi nízku mieru nezamestnanosti a zdravú fiškálnu pozíciu. Vládou stanovený cieľ diverzifikovať hospodárstvo však ešte zďaleka nie je splnený. Iba 6,8 % zisku macajských kasín nepochádzalo z hazardných hier.

Most medzi Hongkongom, Ču-chajom a Macaom bol slávnostne otvorený a sprístupnený verejnosti v októbri 2018. Tento významný infraštruktúrny projekt spája mesto Ču-chaj

v kontinentálnej Číne s Hongkongom a Macaom; systém mostov a tunelov je dlhý 42 kilometrov (55 km vrátane prístupových ciest). Most vytvára lepšie spojenia medzi mestami veľkého regiónu v oblasti zálivu, umožní väčšiu integráciu s pevninou a súčasne prinesie nové príležitosti a výzvy.

EÚ a Macao naďalej udržiavali dobré obchodné vzťahy a vysokú úroveň spolupráce.

Politický vývoj

V máji 2018 bol prodemokratický opozičný poslanec Sulu Sou usvedčený z nezákonného zhromažďovania za účasť na proteste v roku 2016. V decembri 2017 mu bol pozastavený mandát v zákonodarnom zhromaždení. Prokuratúra žiadala pre Sulu Soua a ďalšieho protivládneho aktivistu, Scotta Chianga, trest odňatia slobody za závažnú neposlušnosť. Súd však rozhodol, že trest odňatia slobody nie je opodstatnený, keďže protest bol nenásilný a trval krátko. Ak by Sulu Sou dostal trest odňatia slobody dlhší ako 30 dní, bol by vylúčený zo zákonodarného zhromaždenia, čo by ešte viac oslabilo už teraz slabú opozíciu. Po rozhodnutí súdu mohol Sulu Sou pokračovať v plnení svojich poslancových povinností. Obvinenia prokuratúry boli kritizované ako politicky motivované, ale rozhodnutie súdu dokazuje nezávislosť súdnictva.

V marci vláda oznámila zámer novelizovať zákon o národnej bezpečnosti, „aby sa prispôbil modernej spoločnosti“. Medzi záležitosťami, ktoré si vyžadujú súrne aktualizáciu, boli uvedené postupy zbierania dôkazového materiálu vo vyšetrovaní trestných činov a osobitné pravidlá pre donucovacie opatrenia pri zhromažďovaní dôkazov.

3. júla zákonodarné zhromaždenie schválilo novelu zákona, podľa ktorej zahraniční sudcovia nesmú rozhodovať o otázkach národnej bezpečnosti. Národná bezpečnosť je široký pojem, a preto sa môže využívať na vylúčenie zahraničných sudcov z mnohých prípadov. Orgány uviedli, že novela je nevyhnutná na ochranu základných záujmov štátu. Toto rozhodnutie predstavuje výrazný krok späť zo súčasného zmiešaného právneho systému, ktorý Macau umožňuje využívať odborné znalosti zahraničných sudcov. Podľa oficiálnych údajov má 10 zo 49 sudcov v Macau zahraničné občianstvo, väčšinou portugalské.

V auguste 2018 prepustili dlhoročných právnych poradcov zákonodarného zhromaždenia portugalského pôvodu. Mali dočasné pracovné zmluvy, no náhle rozhodnutie spôsobilo v občianskej spoločnosti obavy z rastúcej snahy nahradiť portugalských/zahraničných odborníkov čínskymi.

14. augusta Macao schválilo zákon o národnej hymne, ktorého súčasťou je pokuta pre jednotlivcov, ktorí hymnu nerešpektujú. Zákon zahŕňa aj vyučovanie o histórii hymny v rámci školských osnov.

V marci 2018 organizátori macajského literárneho festivalu zrušili účasť spisovateľov Jamesa Churcha, Jung Changovej a Suki Kimovej. Predtým boli neformálne upozornení, že im nebude možné zaručiť vstup do Macaa. PEN Hongkong¹ vydal vyhlásenie, v ktorom vyjadril svoj nesúhlas s týmto „autoritatívnym krokom a cenzúrou“. Na tento incident treba nazerať v súvislosti so sériou zákazov v roku 2017, keď bol zahraničným novinárom a politickým aktivistom zamietnutý vstup do Macaa. Ako dôvod pre odmietnutie povolenia na vstup sa uvádzala národná bezpečnosť. Hoci macajské imigračné orgány majú právomoc odmietnuť

¹ <http://www.penhongkong.org/about/>

vstup na územie OAO, nedostatočná transparentnosť v takýchto prípadoch naznačuje znepokojujúci trend smerom k politickej cenzúre.

Rovnosť príležitostí, práva a slobody

V rámci zásady „jedna krajina, dva systémy“, ktorá je zakotvená v základnom zákone Macaa, boli vo všeobecnosti aj naďalej dodržiavané ľudské práva a základné slobody obyvateľov Macaa a rovnako sa zachovávali aj princípy právneho štátu.

Macao nezriadilo nezávislý orgán pre ľudské práva napriek odporúčaniam, ktoré vydal Výbor OSN proti mučeniu v decembri 2015.

Všeobecné pravidelné preskúmanie situácie v Číne v novembri 2018 zahŕňalo aj sekciu o Macau. Macao dostalo odporúčania od dvoch krajín, z toho jedna je členským štátom EÚ: jedno odporúčanie vyzýva na ratifikáciu Medzinárodného dohovoru o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov, druhé žiada zavedenie antidiskriminačných právnych predpisov na ochranu marginalizovaných skupín, medzi ktoré patria aj LGBTI skupiny.

EÚ vyjadrila v predchádzajúcich správach obavy z diskriminácie na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity. Tieto obavy sú obzvlášť naliehavé v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a zdravotnej starostlivosti. Vzťahy medzi osobami rovnakého pohlavia nie sú ešte stále zahrnuté do legislatívneho aktu, v ktorom sa domáce násilie považuje za trestný čin. Výbor OSN pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva takisto naliehal na Macao, aby prijalo komplexné antidiskriminačné právne predpisy.

Sloboda tlače sa rešpektuje. Zdá sa, že existuje určitý stupeň autocenzúry, najmä v čínsky hovoriacich médiách a pri podávaní správ o záležitostiach Číny. Mimovládne organizácie a aktivisti v oblasti médií naďalej vyjadrujú obavy z autocenzúry. Ďalšou prekážkou pre slobodu tlače sú ťažkosti s prístupom k zdrojom a so získaním úplných informácií od orgánov.

Obchodovanie s ľuďmi v Macau aj naďalej zostáva problémom. Macao má zákon proti obchodovaniu s ľuďmi, no je potrebné sprísniť presadzovanie práva v tejto oblasti. Napriek veľkému počtu sťažností je počet trestných stíhaní a odsúdení za obchodovanie s ľuďmi stále nízky. V roku 2018 orgány Macaa vyslali svojho zástupcu na siedmu konferenciu ministrov a zasadnutie vysokých úradníkov v rámci procesu z Bali, čím prejavili ochotu ďalej pokračovať v medzinárodnej spolupráci s cieľom bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi. Počas každoročného zasadnutia spoločného výboru EÚ a Macaa v marci sa Macao zaviazalo spolupracovať s EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. EÚ je pripravená obnoviť výmeny a spolupracovať s Macaom s cieľom poskytnúť odborné znalosti o najlepších postupoch riešenia tohto celosvetového problému.

Občania Macaa majú aj naďalej **slobodu zhromažďovania** pri rozličných príležitostiach od manifestácií pri spomienke na protesty na námestí Tchien-an-men 4. júna až po boj za pracovné práva. V septembri bol schválený nový zákon o demonštráciách a zhromažďovaní, ktorý vyžaduje, aby demonštranti predložili oznámenie o demonštrácii polícii, a nie Úradu pre občianske a obecné záležitosti.

Macao nepresadzuje účinne **slobodu združovania a kolektívneho vyjednávania**, ktorá je zakotvená v dohovoroch Medzinárodnej organizácie práce. EÚ nabáda Macao, aby prijalo

nevyhnutné kroky s cieľom dodržiavať dohovory Medzinárodnej organizácie práce. V Macau neexistuje minimálna mzda, výnimkou sú pracovníci upratovacích a bezpečnostných služieb. Vláda plánuje zaviesť univerzálnu minimálnu mzdu pre všetkých pracovníkov v roku 2019.

Hospodárska a sociálna nerovnosť je znepokojujúca. Neexistujú oficiálne údaje o miere chudoby. Vláda Macaa tvrdí, že v chudobe žije iba 2,3 % macajského obyvateľstva, no podľa odhadu organizácie občianskej spoločnosti to je okolo 10 %. V septembri Výbor OSN pre odstránenie rasovej diskriminácie (CERD) oznámil, že potreba znížiť mieru chudoby je dôležitou oblasťou záujmu. Výbor naliehal na vládu, aby podnikla kroky na odstránenie etnických hospodárskych nerovností a poskytla štatistické ukazovatele hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, ako aj účinnosti prijatých opatrení.

Macao pokračuje v boji proti **korupcii** a nestráni sa ani ostro sledovaných prípadov. V roku 2018 sa začalo vyšetrovanie v prípade predsedu Inštitútu na podporu obchodu a investícií v Macau a predsedu penzijného fondu, ktoré dokazuje odhodlanie vlády preukázať nulovú toleranciu voči korupcii zamestnancov verejnej správy.

Hospodársky vývoj

HDP Macaa v roku 2018 dosiahlo medziročný nárast o 4,7 %² v porovnaní s nárastom o 9,7 % v roku 2017. Silný rast v roku 2017 prišiel po výraznom poklese v predchádzajúcich rokoch, keď bolo odvetvie kasín ovplyvnené kampaňou proti korupcii v kontinentálnej Číne. V roku 2018 zaradil MMF Macao na štvrté miesto v rebríčku najbohatších ekonomík na svete z hľadiska HDP na obyvateľa.

Vláda implementuje dlhodobú stratégiu na diverzifikáciu hospodárstva, ale Macao je aj naďalej vo veľkej miere závislé od hazardných hier a cestovného ruchu. Rast v rokoch 2017 a 2018 bol spôsobený oživením odvetvia hazardných hier a pretrvávajúcim prílevom turistov. V roku 2018 na územie Macaa vstúpilo 35,8 milióna návštevníkov, čo v porovnaní s rokom 2017 predstavuje nárast o 9,8 %. Príjmy z hazardných hier stúpili o 14,0 % a dosiahli 303 miliárd MOP (približne 33 miliárd EUR).

Macao má plnú zamestnanosť a vo veľkej miere závisí od zahraničných pracovníkov a odborníkov³. Počas posledných siedmich rokov sa miera nezamestnanosti vytrvalo držala pod 2 % (aj v období hospodárskeho poklesu v rokoch 2014 – 2016) a rok 2018 nebol výnimkou. Inflácia sa zvýšila z 1,2 % v roku 2017 na 3,0 % v roku 2018.

Hoci celkové hodnoty hospodárskeho rastu v roku 2018 sú dobré, rast sa v priebehu roka spomaľoval a zo 7,6 % v prvej polovici roka klesol na 2,0 % v druhej polovici. Príčinou spomalenia bol pokles investícií (najmä investícií do výstavby) a pomalší rast vývozu služieb (najmä vývozu v odvetví hazardných hier).

15. novembra najvyšší výkonný predstaviteľ Macaa, pán Fernando Čchuej Saj On, predniesol svoj posledný **prejav o politike** vo funkcii najvyššieho výkonného predstaviteľa. Hlavným cieľom zostáva posilnenie cestovného ruchu a odvetvia hazardných hier, ktoré sú najdôležitejšími hospodárskymi odvetviami Macaa. Prioritou je regulácia, fiškalizácia a podpora konkurencieschopnosti. Macao sa usiluje o hospodársku diverzifikáciu založenú na existujúcich hlavných odvetviach a s využitím existujúcej infraštruktúry s cieľom rozvinúť odvetvie výstav a kongresov, podporovať kreatívny priemysel a rozvíjať špecializované

² Zdroj: ak nie je uvedené inak, všetky makroekonomické ukazovatele pochádzajú od Úradu štatistiky a sčítania obyvateľstva vlády OAO Macao.

³ Vyše 40 % pracovnej sily Macaa v roku 2017 pozostávalo zo zahraničných pracovníkov, pričom približne dve tretiny z nich bolo z Číny.

finančné podniky. Vláda prisľúbila aj podporu inovácií a malých a stredných podnikov tým, že poskytne stimuly pre podnikanie a zníži dane. Už dvanásť rok po sebe vláda ponúka balíček finančných dotácií vrátane peňažných dávok na zlepšenie živobytia obyvateľov.

Fiškálna pozícia Macaa v roku 2018 zostala silná. OAO má značné rezervy a jeho fiškálne rezervy trvale zaznamenávali prebytky. Na konci septembra 2018 predstavovali finančné rezervy vlády približne 554,9 miliardy MOP (60,4 miliardy EUR).

Diverzifikácia macajského hospodárstva zostáva dlhodobým cieľom. Jedným z cieľov stanovených orgánmi Macaa v päťročnom rozvojovom pláne na obdobie 2016 – 2020 je zvýšenie podielu príjmov prevádzkovateľov kasín zo zdrojov, ktoré nepochádzajú z hazardných hier, do roku 2020 na 9 %. Vzhľadom na správu Úradu štatistiky a sčítania obyvateľstva o hospodárskej diverzifikácii, ktorá bola uverejnená koncom decembra 2018, sa však zdá, že tento cieľ je čoraz menej dosiahnuteľný. Pokiaľ ide o hospodársku diverzifikáciu, rok 2017 bol skutočne sklamaním, keďže z hazardných hier nepochádzalo iba 6,8 % príjmov kasín, čo je menej než 7,4 % v roku 2016.

Čo sa týka **ochrany životného prostredia**, najvyšší výkonný predstaviteľ Macaa vo svojom tohtoročnom politickom prejave navrhol výstavbu zariadenia na predspracovanie papierového, plastového a kovového odpadu pred jeho vývozom a tiež vybudovanie centralizovaného zariadenia na spracovanie potravinového odpadu. Najvyšší výkonný predstaviteľ takisto oznámil nasledujúce ciele: inštaláciu 200 nabíjačiek pre elektrické vozidlá, zavedenie strojov na recykláciu plastových fliaš a dokončenie právnych predpisov obmedzujúcich používanie plastových tašiek.

Regionálna spolupráca

12. decembra podpísalo Macao s čínskym ministerstvom obchodu dohodu o obchode s tovarom v rámci **dohody o užšej hospodárskej spolupráci (CEPA)** Číny a Macaa. Nová dohoda, ktorá sa má uplatňovať od 1. januára 2019, stanovuje pravidlá pre pôvod a flexibilnejšie metódy určenia pôvodu všetkých produktov klasifikovaných pod colným kódom Číny. Okrem toho ešte viac zjednodušuje colné konanie pri obchode s tovarom. Osobitná kapitola je venovaná oblasti zálivu Kuang-tung – Hongkong – Macao s cieľom zaviesť opatrenia na pilotnej báze pre colné konanie v prípade tovarov prevážaných vnútri oblasti zálivu.

Most Hongkong – Ču-chaj – Macao – najdlhší most cez more na svete – bol otvorený v októbri. Most skracuje čas cestovania medzi Macaom a Hongkongom a bude hrať dôležitú úlohu pri integrácii veľkého regiónu v oblasti zálivu.

Macao slúži ako hospodárske prepojenie Číny a portugalsky hovoriacich krajín. V tejto súvislosti prejav o politike z roku 2019 navrhuje zriadiť platformu peňažných služieb medzi Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami a rozvíjať Macao ako zúčtovacie stredisko v RMB pre portugalsky hovoriace krajiny.

Plán pre veľký región v oblasti zálivu, ktorý bol uverejnený vo februári, považuje Macao za jedno zo štyroch kľúčových miest (spolu s Hongkongom, Šen-čenom a Kuang-čou), ktoré budú hrať dôležitú úlohu v rozvoji regiónu. Podľa tohto plánu bude Macao pokračovať v diverzifikácii svojho hospodárstva a súčasne posilní svoju pozíciu centra cestovného ruchu a voľného času na svetovej úrovni, ako aj pozíciu platformy pre služby v oblasti obchodnej spolupráce medzi Čínou a portugalsky hovoriacimi krajinami.

Dvojstranné vzťahy medzi EÚ a Macaom

EÚ bola v roku 2018 po Číne druhým najväčším zdrojom dovozu do Macaa s podielom 25 % celkového dovozu Macaa. Do EÚ sa však z Macaa vyviezlo iba menej ako 1,7 % tovaru. V dôsledku tejto nerovnosti vznikli dlhodobé obchodné prebytky v prospech EÚ, keďže dopyt po dovoze do Macaa v priebehu rokov rástol, zatiaľ čo podiel jeho spracovateľského priemyslu klesol na menej ako 1 % HDP.

Vzájomný **obchod s tovarom** v roku 2018 vzrástol o 29,5 % na 963 miliónov EUR. Vývoz EÚ do Macaa dosiahol 852 miliónov EUR, čo predstavuje medziročný nárast o 36,1 %, ktorý viedol k obchodnému prebytku vo výške 741 miliónov EUR v roku 2018. Macao je rastúcim trhom pre luxusný európsky tovar. Obchodné príležitosti v oblasti hazardných hier a cestovného ruchu sú kľúčové pre obchodné vzťahy medzi EÚ a Macaom. Vývoz z EÚ sa týkal predovšetkým luxusných kožených výrobkov, módy, hodínok a šperkov, potravín a nápojov, ako aj automobilov.

O verejné obstarávanie v oblasti dopravy, energetiky a stavebného priemyslu môžu mať spoločnosti z EÚ tiež potenciálny záujem, keďže Macao sa zapája do čoraz väčšieho počtu infraštruktúrnych projektov. V porovnaní s ďalšími hlavnými investormi (Hongkong, Čína a Spojené štáty) však zostávajú priame investície spoločností z EÚ na nízkej úrovni. Hlavným investorom z EÚ v Macau bolo Portugalsko, na ktoré v roku 2017 pripadalo 3,7 % (9 miliárd MOP) celkového balíka priamych investícií.

Najvyšší výkonný predstaviteľ vo svojom prejave o politike na rok 2019 výslovne zdôraznil záujem o posilnenie hospodárskych vzťahov s EÚ, pričom Portugalsko bude slúžiť ako vstupný bod.

23. marca sa v Macau uskutočnilo **22. zasadnutie spoločného výboru EÚ a Macaa**. Strany zhodnotili najmä monitorovanie EÚ v rokoch 2018, ktoré sa sústredilo na záväzky v oblasti dobrej správy daňových záležitostí, ktoré prijalo Macao. Macao bolo zaradené do zoznamu 17 nespolupracujúcich daňových jurisdikcií, ktorý zverejnila EÚ v decembri 2017, ale v januári 2018 bolo zo zoznamu odstránené po tom, ako macajská vláda prijala záväzky s cieľom splniť požiadavky EÚ do konca roku 2018. EÚ počas procesu monitorovania uvítala rozšírenie Dohovoru o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach o OAO Macao zo strany Čínskej ľudovej republiky a aktiváciu potrebných dohôd o výmene informácií zo strany OAO Macao. EÚ tiež schválila hodnotenie, ktoré dalo OECD daňovému režimu poskytujúcemu výhody offshore spoločnostiam po tom, ako OAO Macao v decembri 2018 tento režim pozmenilo s cieľom splniť požiadavky OECD. Na základe toho Rada Európskej únie v marci 2019 uznala, že Macao splnilo svoje súčasné záväzky týkajúce sa dobrej správy v daňových záležitostiach. V roku 2019 bude pokračovať dialóg s OAO Macao o zavedení minimálnych noriem G20 proti narušaniu základu dane a presunu ziskov.

EÚ vzala na vedomie ambíciu OAO Macao stať sa centrom tradičnej čínskej medicíny. EÚ a Macao sa rozhodli zorganizovať výmenu informácií na úrovni expertov v oblasti regulačného režimu EÚ, ktorý sa týka tradičných rastlinných liekov. Obe strany sa takisto dohodli, že ďalej preskúmajú možnosti spolupráce v oblasti životného prostredia a ekologických technológií, najmä na Macajskom medzinárodnom fóre a výstave o environmentálnej spolupráci. V súvislosti s cestovným ruchom obe strany diskutovali o tom, ako posilniť toky a výmeny turistov.

Tak ako každý rok, aj v roku 2018 **Macajsko-európska obchodná komora (MECC⁴) a Európska obchodná komora v Hongkongu** spoločne koordinovali európske zastúpenie na Macajskom medzinárodnom fóre a výstave o environmentálnej spolupráci, ktoré sa konali v marci, a na Macajskom medzinárodnom obchodnom a investičnom veľtrhu, ktorý sa konal v októbri.

V roku 2018 bol **cestovný ruch** pre dvojstranné vzťahy mimoriadne dôležitý, pretože to bol **rok cestovného ruchu medzi EÚ a Čínou**. Ikonická Macajská veža bola pri príležitosti Dňa Európy osvetlená na modro vo farbe vlajky EÚ. 23. októbra sa v Macau konalo **7. globálne ekonomické fórum cestovného ruchu**, kde Európska únia vystupovala ako partnerský región a Kuang-tung ako partnerská provincia. EÚ mala na fóre reprezentačný pavilón, zorganizovala podujatie zamerané na nadväzovanie obchodných kontaktov a patrila k popredným účastníkom fóra.

EÚ a Macao majú dva vlajkové projekty, ktoré aj naďalej dobre fungujú: jeden v oblasti právnych záležitostí a druhý v rámci odbornej prípravy tlmočníkov. Prvý z nich pod názvom **Tretí program spolupráce medzi Macaom a EÚ v právnej oblasti** prispieva k modernizácii a rozvoju právneho systému OAO Macao. Druhý, **program odbornej prípravy v oblasti konferenčného tlmočenia v čínskom a portugalskom jazyku**, ktorý organizuje Európska komisia v spolupráci s Úradom pre verejnú správu a Úradom pre štátnu službu Macaa, funguje už od roku 2006 a rieši dopyt po kvalifikovaných tlmočníkoch v oboch jazykoch. Doteraz ho absolvovalo až 97 macajských tlmočníkov a väčšina z nich v súčasnosti pracuje vo verejnej správe. Od roku 2010 aj na Macajskom polytechnickom inštitúte prebieha program odbornej prípravy v spolupráci s Európskou komisiou, ktorý je určený univerzitným učiteľom a profesionálnym tlmočníkom z Macaa a kontinentálnej Číny. Po **Akademickom programe Európskej únie v Macau** nasledovali aktivity v rámci projektu Jean Monnet. Tie aj naďalej pomáhajú zvýšiť povedomie o EÚ v Macau.

Po zasadnutí spoločného výboru EÚ a Macaa v roku 2015 bol zriadený mechanizmus spolufinancovania v rámci programu **Horizont 2020** a v roku 2018 EÚ usporiadala informačnú schôdzu s cieľom podporiť účasť na projekte. Úspešným účastníkom projektu Horizont 2020 z Macaa sa finančné prostriedky poskytujú jednostranne z macajského fondu pre vedecký a technologický rozvoj. Za posledné dva roky však fond dostal iba jednu žiadosť, ktorá nebola vybraná. Na konci roka 2018 sa na projekte Horizont 2020 nezúčastňovali žiadne subjekty z Macaa.

⁴ Macajsko-európska obchodná komora je zmiešaná komora, ktorej členmi sú priamo spoločnosti, ako aj členovia národných komôr v krajinách EÚ.